

جهان

ترکیه می‌گوید توافق دفاعی با پاکستان و عربستان «علیه ایران نیست»؛ احتمال پیوستن مصر

راديو فردا

کمتر از یک دقیقه پیش

یک نشست قبلی وزیران خارجه پاکستان، عربستان سعودی، ترکیه و مصر در اسلام‌آباد؛ از راست: بدر عبدالعاطی، هاکان فیدان، اسحاق دار و فیصل بن فرحان

هاکان فیدان، وزیر خارجه ترکیه، جزئیات تازه‌ای از پیمان دفاعی این کشور با پاکستان و عربستان سعودی موسوم به «پیمان مکه» ارائه کرده و گفت که سازوکار آن از نظر فنی مشابه ماده ۵ پیمان ناتو است؛ یعنی حمله به یک کشور حمله به دیگران محسوب می‌شود.

او همزمان از احتمال پیوستن مصر به این پیمان پس از حل برخی مسائل فنی خبر داده است.

عربستان سعودی، پاکستان و ترکیه روز جمعه ۱۶ مرداد این توافق را در شهر مکه امضا کردند. بر اساس بیانیه سه کشور، حمله مسلحانه به هر یک از آنها به منزله حمله به همه اعضا تلقی خواهد شد؛ اصلی که شباهت آشکاری با ماده ۵ پیمان آتلانتیک شمالی، ناتو، دارد.

فیدان روز شنبه ۱۷ مرداد در گفت‌وگو با خبرگزاری دولتی آناتولی توضیح داد که ائتلاف جدید علیه ایران یا هیچ کشور دیگری شکل نگرفته و هدف از آن، ارائه یک تعهد کلی برای حمایت از امنیت سه کشور عضو است.

او پس از آن این سخنان را مطرح کرد که کارشناسان و تحلیل‌گران همه به اقدامات حکومت ایران در منطقه خلیج فارس اشاره کرده و آنها را باعث ایجاد انگیزه‌ای برای شکل گرفتن این پیمان تازه توصیف کردند.

وزیر خارجه ترکیه افزود کشورهای عضو در صورت وقوع حمله، از طریق رایزنی درباره میزان، شکل و قالب حمایتی که درخواست خواهند کرد تصمیم خواهند گرفت. با این حال، تا زمانی که یکی از کشورهای عضو مورد حمله قرار نگرفته باشد، هیچ کشوری تهدید تلقی نخواهد شد.

«توافقنامه دفاعی مشترک مکه» اکنون درحالی میان متحدان آمریکا در منطقه در سه سوی مرزهای ایران شکل گرفته که حملات موشکی ایران، کشورهای صادرکننده نفت در خلیج فارس را هدف قرار داده و باعث نگرانی نسبت به گسترش درگیری‌های منطقه‌ای شده است.

این پیمان که در ادامه جنگ ایران و آمریکا و هم‌زمان با تشدید حملات حوثی‌ها در یمن و عربستان شکل گرفته، همکاری در زمینه تبادل اطلاعات، رزمایش‌های مشترک و صنایع دفاعی را نیز در برمی‌گیرد.

ترکیه که دومین ارتش بزرگ ناتو را در اختیار دارد، پیش‌تر اعلام کرده بود این پیمان می‌تواند کشورهای دیگر در منطقه را نیز دربر بگیرد و هدف آن جایگزین کردن هیچ‌یک از ائتلاف‌های موجود نیست.

پیوستن احتمالی مصر می‌تواند وزن سیاسی و نظامی این پیمان را افزایش دهد و مجموعه‌ای از قدرت‌های عمده منطقه را در یک چارچوب دفاعی واحد قرار دهد که از نظر جغرافیایی نیز ایران را از چند جهت دربر می‌گیرد: ترکیه در شمال غرب ایران با ایران مرز مشترک دارد، پاکستان در شرق و جنوب شرق ایران قرار گرفته، عربستان سعودی در سوی دیگر خلیج فارس و در جنوب غرب ایران است و مصر نیز در غرب عربستان و در امتداد دریای سرخ قرار دارد.

بنابراین، این پیمان گرچه به معنای «محاصره کامل جغرافیایی» ایران نیست، اما در صورت پیوستن مصر، قوسی از کشورهای عضو آن از مرز شمال غربی ایران تا خلیج فارس، دریای سرخ و مرزهای جنوب‌شرقی ایران شکل خواهد گرفت.

اهمیت این آرایش زمانی بیشتر می‌شود که پاکستان تنها کشور مسلمان دارای سلاح هسته‌ای و ترکیه نیز عضو ناتو و صاحب دومین ارتش بزرگ در این پیمان قرار می‌گیرند.

با وجود این موقعیت جغرافیایی و شرایط پرتنش منطقه، فیدان روز شنبه تأکید کرد که «توافق دفاعی مشترک مکه» علیه ایران یا کشور دیگری تشکیل نشده است. او گفت هدف پیمان، ایجاد یک تعهد کلی برای دفاع از امنیت اعضاست و تا زمانی که یکی از آنها مورد حمله قرار نگرفته باشد، هیچ کشوری از پیش به‌عنوان تهدید تعریف نمی‌شود.

فیدان گفت با این حال، تعهد اعضا به معنای واکنش نظامی خودکار نیست و در صورت حمله، سه کشور درباره میزان، شکل و نوع حمایتی که باید ارائه شود با یکدیگر رایزنی خواهند کرد.

فیدان گفت: «ناتو یک ائتلاف نظامی بزرگ است که ۳۲ کشور عضو آن هستند. ما اینجا کار را با سه کشور آغاز کرده‌ایم و باید گام‌هایی بسیار متواضعانه اما عملی برداریم.»

وزیر خارجه ترکیه همچنین اعلام کرد قرار است یک کمیته در سطح وزیران برای اداره این چارچوب دفاعی تشکیل شود و دبیرخانه کل آن در عربستان سعودی مستقر باشد.

جزئیات اجرایی و نظامی پیمان قرار است در نخستین نشست این کمیته تعیین شود. به گفته او، مصر نیز پس از برطرف شدن «مسائل فنی» می‌تواند به این مجموعه ملحق شود.

↙ لینک مستقیم

↗ بازکردن در پنجره جدید

توافق مکه در شرایطی امضا شده است که درگیری‌های منطقه‌ای در ماه‌های گذشته گسترش یافته و حملات ایران و متحدانش، از جمله علیه کشورهای خلیج فارس و مسیرهای انتقال انرژی، نگرانی‌های امنیتی کشورهای منطقه را افزایش داده است.

رویترز پیشتر گزارش داده بود که ترکیه، عربستان سعودی و پاکستان، در کنار نگرانی از خط مشی نظامی ایران، تحولات مربوط به اسرائیل و تردیدها درباره اتکاپذیری چتر امنیتی آمریکا را نیز در محاسبات امنیتی خود در نظر دارند.

با این حال مقام‌های هر سه کشور از زمان امضای توافق تأکید کرده‌اند که این پیمان علیه کشور مشخصی، از جمله ایران، نیست. رجب طیب اردوغان نیز گفته است این چارچوب برای کشورهای دیگری که خواهان پیوستن به همکاری‌های امنیتی و دفاعی منطقه‌ای هستند باز خواهد بود.

در ایران، ابراهیم رضایی، عضو کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس، پس از اعلام توافق مکه در واکنشی انتقادی گفته بود این پیمان برای عربستان «امنیت‌آور» نخواهد بود و ریاض را به تلاش برای کسب امنیت از طریق دیگر کشورها متهم کرده بود.

پیش از این، در ۲۶ شهریور پارسال، عربستان و پاکستان، با امضای محمد بن سلمان، ولیعهد عربستان، و شهباز شریف، نخست وزیر پاکستان، به یک پیمان راهبردی رسمیت داده بودند مبنی بر این‌که حمله به یکی از این کشورها «حمله به هر دو کشور» قلمداد می‌شود.

بیشتر در این باره:
پاکستان جنگنده‌هایش را در عربستان سعودی مستقر کرد

بیشتر در این باره:

عربستان و پاکستان پیمان دفاعی امضا کردند؛ «حمله به یکی حمله به دیگری است»

این مطلب بخشی از:

گزارش‌های خبری

بایگانی

سیاسی

جهان

© ۲۰۲۶ تمام حقوق این وبسایت، بر اساس مقررات کپی‌رایت، برای رادیو فردا محفوظ است.